

No. 1 Mayıs 1967

Yeni Tanın (Ankara)

ÜNİVERSİTELERDE TİYATRO GÜNDEN GÜNE GELİŞİYOR

Yazan: Harold HOBSON

TİYATRONUN İngiltere Üniversitesi ve okulları üzerindeki tesirleri gitgide büyürken, üniversite ve kolejlerin de tiyatro üzerindeki etkileri günden güne artmaktadır. Meselâ Harold Pinter'in yeni bir piyesini halka ilk defa Bristol üniversitesi öğrencilerinden bir gurup takdim etmiştir.

Bu olay 1950 civarında cereyan etmişti, piyesin adı «Oda» olup, bugünün en gözde piyes yazarlarından Pinter tamamen meçhul bir yazardı. «Oda» isimli eserin büyük çapta etki yaratması ve eleştiriciler tarafından taktire şayan görülmesinden sonradır ki Pinter'in sonraki Piyesi Londrada sahneye konulmuştur.

Pinter'in eserinin ilk defa Bristolda keşfedilmesi bir tesadüf eseri olmamıştır. Çünkü Bristol İngiltere üniversiteleri

arasında tiyatro kürsüsü ihdas eden ilk üniversite olmuştur. Bu kürsü bundan 15 sene evvel ihdas edilmiş olup, birçok üniversiteye örnek teşkil etmiştir. Ekseri üniversiteler, tiyatro sanatının üniversite diplomasına layık görülmiyecek kadar hafif bir konu olduğunu iddia ediyorlardı. Ancak Bristol üniversitesi, kürsünün başına birinci sınıf ilim adamı olarak sıfatından şüphe edilemiyecek olan Glynne Wickham'ı kürsünün başına getirmek suretiyle bu tenkitleri çürütmesini başarmıştır.

Bristol üniversitesi tiyatro okulunun başarısı o derece büyük olmuştu ki, başta Manchester ile Birmingham olarak birçok üniversite aynı yola koyuldu. Tiyatronun akademik öğretim konusu olmayacağı hususunda en çok direnme Oxford üniversitesinden gelmektedir.

OKSFORD ÜNİVERSİTESİ DE BİR KÜRSÜ İHDASINI DÜŞÜNÜYOR

Ancak geçen asrın sonlarında meşhur Carterbury Başpiskoposu tayin edilen ve kurucular dan biri bulunduğu Oksford üniversitesi tiyatro cemiyeti, halen baş rolde Oksford mezunu Richard Burton ile, Trovali Helena rolünde eşi Elizabeth Taylor'un bulunacağı Christopher Marlowe'un «Doctor Faustus» isimli eserini filme almakta dır.

Gerek Mr. Burton gerekse Miss Taylor ücretsiz olarak filmi iştirak etmeleri hasebiyle filmin büyük kâr sağlayacağı tahmin edilmektedir. Haddizatında Dernek filminden takriben 25.000.000 Türk lirası civarında bir gelir beklemektedir.

Dernek bu para ile bir tiyatro kürsüsü açmayı ve muhalefeti önlemeyi tasarlamaktadır. Muhakkak ki her gün yeni ye

ni üniversiteler, yakın bir istikbalde tiyatro kursları ihdas edeceklendir.

Ancak üniversiteleri muhalefet etseler dahi gene de dünya tiyatrolarında ün yapan sanatkarlar yetiştirmektedirler. Michael Redgrave ile Peter Hall Kembriç mezunu, İngilterenin en beynelmilel rejisörü Peter Hall ise Oksforddan çıkmadır. Nitekim, Oksford üniversitesi, kendisini bu ilgisinden vazgeçirmeye çok çalışmışsa da, çok şükür ki muvaffak olamamıştır.

Ayrıca tiyatro okuluna sahip olmamakla beraber bazı üniversiteler tiyatro binaları inşa ettirmişler ve bunlarda öğrenciler pratik tecrübe sahibi olmaktadır. Bunlara misal olarak Southampton ve Durham üniversitelerini gösterebiliriz.

TİYATRO ÖNEMİNİN TESİRLERİ

Üniversitelerin tiyatro okullar

larının önemini kabul etmelerinin tiyatro sanatına nasıl tesirde bulunabilecektir? Her şeyden evvel yeni istidatların keşfine önayak olmaktadır. Her sene sonunda milli talebe birliği «Sunday Times» gazetesi ile birlikte bir tiyatro fesitvalli tertiplemekte ve kolejler ile üniversiteler tiyatro cemiyetlerinin verdikleri temsilardan en iyilerine mükâfatlar verilmektedir. 1956 senesinde ihdas edildiği vakit festivale bir avuç gurup iştirak etmiş ve 1966 da ise Cardiffteki festivale 90 gurup iştirak etmiştir.

Meselâ Oksford öğrencilerinden Christopher Hampton'un «Anneni en son ne zaman gördün» isimli piyes Londrada temsil edilmiştir.

Bu suretle hem tiyatro akademik öğretimi hem de akademik öğretim tiyatroyu etkilemektedir.